

Rosice (k. ú. Rosice u Brna, okr. Brno-venkov)

Chroustovské údolí.

Novověk. Rybník. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84: 49.2055056N, 16.3582711E

V roce 2022 proběhl záchraný výzkum vyvolaný stavebním záměrem „Vodní biotop Chroustov“, během něžž byly snižovány vrstvy v prostoru bývalé rybníční nádrže na řece Bobravě. Z původního objektu byla v terénu rozeznána konstrukce hráze ze sprašového násypu, přes kterou byla vyhloubena sonda. Za pomoci stavebních mechanismů z ní byla vyzvednuta dřevěná výpusť. Dle dendrochronologické analýzy jejího koryta se jednalo o jedli pokácenou v roce 1689 (Kyncl 2022).

Literatura

Kyncl, T. 2022: *Dendrochronologické datování koryta výpusťi ze zaniklého rybníka v údolí potoka Bobrava*. Rkp. výzkumné zprávy. Uloženo: archiv Moravského zemského muzea.

Summary

A fish pond dated to 1689 was investigated in Rosice (Brno-Country District) in 2022 during a rescue excavation.

Katarína Bučová Čerňavová, Alžběta Bedáňová

Rozdrojovice (okr. Brno-venkov)

Východní svah kóty 401.

Druhá světová válka. Hrob. Sonda. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V říjnu 2023 informoval spolupracovník Muzea Blanenska, p. o., že s detektorem kovu našel v lese u Rozdrojovic německou jídelní nádobu a pod ní lidské kosti. Pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., a Muzea Blanenska, p. o., zde krátce nato společně provedli rychlý záchraný výzkum, při němž byly exhumovány kosterní pozůstatky tří mužů. Navzdory původní interpretaci, že se jedná o německý válečný hrob, vedou zbytky výstroje a výzbroje nalezené bezprostředně u všech padlých předběžně spíše k závěru, že se jednalo o příslušníky Rudé armády. Mezi signifikantní nálezy patří především sovětský náramkový kompas typu „Adrianov“, notně sešlapané boty sovětské, ale pravděpodobně i severoamerické proveniencie (z programu Lend-Lease) a pěchotní střelivo Mosin 7,62 mm × 54R, které zajistila Pyrotechnická služba Policie ČR. Všichni tři vojáci utrpěli těžké fraktury dolních končetin, jeden z nich patrně i střelně-střepinové zranění pánve. O nálezu bylo informováno Ministerstvo obrany ČR.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A German dining vessel with human bones beneath it was discovered near Rozdrojovice (Brno-Country District). These skeletal remains belong to three unknown soldiers, likely members of the Red Army, based on other significant finds at the site.

Jiří Kala, Marek Novák

Skaštice (okr. Kroměříž)

Jihovýchodní okraj intravilánu; „Za Humny“.

Raný středověk. Sídliště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. A30667.

Lokalizace: WGS-84: 49.3302642N, 17.4207433E

Při pokládce kabelu nízkého napětí v severovýchodní části polní trati „Za Humny“ na katastru Skaštic byl zdokumentován jeden narušený archeologický objekt, ze kterého pochází keramický fragment z písčité hmoty s velkým podílem muskovitu. Na vnějším povrchu je opatřený výzdobou v podobě vlnic provedených vícehrtým nástrojem, který je charakteristický pro rané středověké období. Dle dostupných informací se jedná o první archeologický objekt registrovaný v katastrálním území Skaštic (veškeré další informace o archeologických lokalitách a starších lidských aktivitách pochází pouze z povrchových/náhodných sběrů; viz Kolbinger 2012, 75). Nález sídlištního objektu rané středověkého stáří může představovat stopu původního osídlení, ze kterého se v průběhu dalších staletí konstituovalo historické jádro obce Skaštice.

Literatura

Kolbinger, D. 2012: *50 let mých povrchových výzkumů na východním Kroměřížsku*. Zprávy ČAS, Supplément 83. Praha: Česká archeologická společnost, Sdružení archeologů Čech, Moravy a Slezska.

Summary

An excavation for the installation of a low-voltage cable disturbed an early medieval feature situated on the southwestern edge of the built-up area of Skaštice in ‘Za Humny’ field (Kroměříž District).

Miroslav Popelka

Sokolnice (okr. Brno-venkov)

Ul. Pod Stráží.

Středověk. Tvrz/hrádek. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1129781N, 16.7186461E

V průběhu roku 2023 proběhla kompletní rekonstrukce ulice Pod Stráží, na níž se nachází dobře dochovaný relikt tvrže (Plaček 2001, 576–577). Dnešní komunikace prochází přímo prostorem, v němž lze dle logiky terénního reliktu očekávat část příkopu. V první etapě zde byl dokumentován výkop kanalizace, který ovšem zachytil pouze výplň novověké úvozové cesty, případně stopy stejně staré těžby písku. Lze spolehlivě konstatovat, že příkop středověké fortifikace se zde nenachází. Při následné plošné skrývce byly zasaženy pouze novověké či spíše recentní výplně úvozů. Nepodařilo se zachytit žádný pozůstatek kulturní vrstvy ani nálezy datovatelné do středověku, otázka přímého datování motte tedy zůstává otevřená. Současný stav reliktu byl dle sdělení starosty v posledním desetiletí mírně upraven dosypáním.

Literatura

Plaček, M. 2001: *Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí*. Praha: Libri.

Summary

The reconstruction of Pod Stráží Street in Sokolnice (Brno-Country District) in the immediate vicinity of the preserved remnants of the fortified manor house did not yield any clues regarding its dating or architectural form.

David Parma

Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

Ul. Rastislavova.

Raný středověk, vrcholný středověk. Sídliště, hrob, nespécifikované technologické zařízení. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Centrum slovanské archeologie.

Lokalizace: WGS-84: 49.0764158N, 17.4423194E

V červenci a srpnu 2023 proběhla z podnětu investora první část záchraného archeologického výzkumu, který předchází výstavbě nového volnočasového centra. Výzkum se uskutečnil na ploše nacházející se v prostoru zahrady místní ZŠ Staré Město, která je umístěna v křižovatce ulic Rastislavova a nám. Hrdinů.

V rámci tohoto výzkumu bylo v severní části zahrady postupně vytyčeno a odkryto šest sektorů, které byly položeny ve směru S–J; mezi nimi se nacházely 1 m široké kontrolní profily. Každý sektor měl šířku 3 m a délku 24 m. Výjimkou byl sektor 6, jehož rozměry se musely přizpůsobit možnostem těžké techniky, která prováděla odkryv zeminy a potřebovala manipulační prostor, takže jeho rozměry byly upraveny. Sektor 6 měl šířku 8 m a délku 17 m a nacházel se v nejvýchodnější části zkoumané plochy. Zbývající část severního prostoru zahrady bude prozkoumána v druhé fázi záchraného archeologického výzkumu.

V rámci první fáze výzkumu bylo nakonec odkryto 17 objektů a dva kostrové hroby. Taktéž se podařilo zachytit zbytky základů starší školy, která byla zbourána v 90. letech 20. století. Čtrnáct objektů, které byly průběžně odkryty ve všech sektorech, je předběžně datováno do středověku (12.–15. století). Jednalo o objekty, které je možné považovat za malé zahloubené skladovací prostory (sklípky?), výrobní objekty (byly zjištěny pozůstatky malých pícek) a objekty bez bližšího určení. V těchto objektech byla nalezena především keramika, ale také drobné kovové předměty, kosti, mazanice a uhlíky.

Zbýlé tři objekty jsou datovány do raného středověku – středohradištního období (9. století). V jednom případě se jednalo o cca 20 cm mohutnou odpadovou vrstvu (O9/23) s velkým množstvím archeologického materiálu, který zahrnoval především keramiku (přes 2000 ks) a kosti, dále strusku, kovové předměty a drobné zlomky mazanice. Tento objekt nebyl odkryt celý, protože mohutná vrstva zabíhala východním směrem do prostoru, který nemohl být odkryt z výše uvedených důvodů. Je možné, že odpadová vrstva souvisela s nedalekým sídlištním a řemeslnickým areálem v poloze Staré Město „Za Zahradou“, který byl prozkoumán v 70. letech 20. století (Snášil, Procházka 1980, 52–53) a který mohl v tomto prostoru končit.

Druhý raně středověký objekt (O16/23) byl patrně objekt výrobního charakteru, zaměřený na zpracování kovu, jak naznačují jeho velké rozměry a nálezy značného množství železných strusek. Bohužel část objektu byla poničena výstavbou sociálního zařízení, které sloužilo místní staré škole. V této části se mohlo teoreticky nacházet výrobní zařízení související s výrobní činností (pec), které by mohlo vést k lepší interpretaci tohoto objektu.

Dva odkryté hroby obsahující kosterní pozůstatky se nacházely v těsné blízkosti dvou uvedených velkomoravských objektů. Tyto pozůstatky byly vyzvednuty antropoložkou Moravského zemského muzea, která si je následně převzala k dalšímu zpracování a vyhodnocení.

Literatura

Snášil, R., Procházka, R. 1980: Záchraný výzkum v Uherském Hradišti - Starém Městě (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 1978, 52–53, tab. 6.

Summary

In 2023, an archaeological excavation was conducted in Rastislavova Street (Staré Město cadastral area, Uherské Hradiště District), which uncovered features and graves from the Middle Hillfort period as well as features from the late medieval period. This likely represents the periphery of the settlement in the area of Staré Město, in 'Za Zahradou' field, which was excavated in the 1970s.

Lucie Valášková, Luděk Galuška

Syrovice (okr. Brno-venkov)

Chocholáč, parc. č. 4725/2.

Raný středověk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0771039N, 16.5400725E

Během záchraného archeologického výzkumu byly v ploše skrývky pro rodinný dům zachyceny tři anomálie. Dvě z nich se jevily podle získaného materiálu (zlomky cihel, novověká keramika) jako recentní. Pouze objekt 500 vydal menší množství keramického materiálu, který je možné zařadit podle charakteristických znaků (vlnice, profilace okraje) do pozdní doby hradištní 12.–13. století). Odkrytá jáma nepochybně tvoří periferii osídlení jinak bohaté nedaleké polykulturní lokality Chocholáč, jejíž jádro leží cca 200 m východním směrem. Díky průzkumu se tak podařilo upřesnit rozsah osídlení v této oblasti.

Literatura

Neuveдено.

Summary

During a rescue archaeological excavation in Syrovice (Brno-Country District), a total of three subsurface features were uncovered, one of which was dated to the Late Hillfort period based on the sparse ceramic material.

Ivan Čižmář

Šanov (k. ú. Šanov nad Jevišovkou, okr. Znojmo) „Doliny“.

Vrcholný středověk. Kostel, vesnice/městečko. Geofyzikální průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.833509N, 16.361583E

V listopadu 2023 byl proveden geofyzikální průzkum v místech zaniklého středověkého kostela, jehož pozůstatky se dnes nachází v trati „Doliny“ v nejsevernějším výběžku k. ú. obce Šanov, asi 500 m severovýchodně od Emina zámečku. Podnětem k průzkumu se staly nově zjištěné porostové příznaky, které se